

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป นับถึงวันสัมภาษณ์ ทั้งเพศหญิงและเพศชาย และพักอาศัยในหมู่บ้านม่วง ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

- 3.1.1 อาศัยอยู่กับครอบครัว
- 3.1.2 สุขภาพปกติ ไม่มีความพิการใดๆ
- 3.1.3 มีสติสัมปชัญญะและการรับรู้ดี
- 3.1.4 ติดต่อสื่อสารได้
- 3.1.5 ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้สูงอายุทุกคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 2 แห่งในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 145 คน ในการเลือกหมู่บ้านใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยสุ่มตัวอย่างตำบล 1 ตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จากตำบลทำการสุ่มหมู่บ้าน 2 หมู่บ้าน ได้หมู่บ้านม่วง หมู่ที่ 2 และ หมู่ที่ 12

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ มี 2 ชุดดังนี้

ชุดที่ 1 ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้และที่มาของรายได้ ลักษณะการพักอาศัยและสมาชิกในครอบครัวผู้ดูแลสุขภาพ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว

แบบสัมภาษณ์ความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว สร้างขึ้นโดยการศึกษา ค้นคว้า แนวคิดและทฤษฎีจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง จำนวน 40 ข้อ โดยเนื้อหาจะครอบคลุมการดูแลสุขภาพ 2 ด้านดังนี้

1) การดูแลสุขภาพทางด้านร่างกาย ได้แก่ การดูแลสุขภาพจากครอบครัว เกี่ยวกับอาหาร นอนหลับพักผ่อน เครื่องนุ่งห่ม การพักผ่อน การออกกำลังกาย การขับถ่าย การช่วยเหลือเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว การได้เงินไว้ใช้จ่าย การรักษาความสะอาดร่างกายและการรักษาสุขภาพ จำนวน 20 ข้อ

2) การดูแลสุขภาพทางด้านจิตสังคม ได้แก่ การดูแลสุขภาพจากครอบครัว เกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัวแสดงความรัก ความสนใจ ความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ การได้รับความไว้วางใจการให้คำปรึกษาแก่ครอบครัว การได้รับความเคารพนับถือ การมีคุณค่าในตนเอง การได้รับข้อมูลทั้งภายในและภายนอกครอบครัว การได้พูดคุยและระบายความรู้สึก การได้พบปะสังสรรค์กับเพื่อนและญาติ และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา จำนวน 20 ข้อ

ลักษณะข้อความในแบบสัมภาษณ์เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale)

3 ระดับ คือ

มาก	หมายถึง ข้อความนั้นเป็นความคาดหวังของผู้ตอบที่จะได้รับหรือความเป็นจริงที่ได้รับจากครอบครัว เป็นประจำหรือเกือบทุกครั้ง
น้อย	หมายถึง ข้อความนั้นเป็นความคาดหวังของผู้ตอบที่จะได้รับหรือความเป็นจริงที่ได้รับจากครอบครัว น้อยครั้ง
ไม่เคย	หมายถึง ข้อความนั้นผู้ตอบไม่ได้คาดหวังว่าจะได้รับหรือความเป็นจริงไม่เคยได้รับจากครอบครัวเลย

ในการตอบแบบสัมภาษณ์ ให้ผู้ตอบตอบคำถาม 2 คำถามในแต่ละข้อ โดยคำถามแรกเป็นคำถามเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคาดหวังที่จะได้รับการดูแลสุขภาพจากครอบครัว คำถามที่สองเป็นคำถามเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นจริงที่ผู้ตอบได้รับการดูแลสุขภาพจากครอบครัว โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มาก	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
ไม่เคย	1	คะแนน

เกณฑ์การแปรคะแนนความคาดหวังและความเป็นจริงแต่ละข้อ จะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยดังนี้

2.50 - 3.00	ความคาดหวังและความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก	3.9
1.50 - 2.49	ความคาดหวังและความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง	RA
1.00 - 1.49	ความคาดหวังและความเป็นจริงอยู่ในระดับน้อย	564.8
		3.121

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุในหมู่บ้านที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว เท่ากับ 0.82 และ 0.85 ตามลำดับ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ติดต่อประสานงานระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล

3.3.2 พบเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบหมู่บ้าน พบผู้นำหมู่บ้านเพื่อแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.3 พบกลุ่มตัวอย่างและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.4 สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

3.3.5 ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลในแบบสัมภาษณ์

3.3.6 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

หอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC⁺ (Statistical Package for

the Social Science) โดยการเปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครอบครัวในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ใช้ระดับความเชื่อมั่นในระดับ ร้อยละ 95 ($p < 0.05$) เป็นเกณฑ์ในการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐาน ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้

3.5.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ และร้อยละ

3.5.2 ข้อมูลความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังและความเป็นจริงของครอบครัวในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว ด้วยการทดสอบ Pair t-test